

KATSAUS

**ME OLEMME EUROOPPA -
EU ON MEITÄ VARTEN**

KUNNIANHIMOISEMPI EUROOPPA

KAUPPAKAMARIN EU-KATSAUS
JOULUKUU 2019

KESKUS-
KAUPPAKAMARI

UUDEN KOMISSION VIISI VUOTTA

Euroopan komissio on vaihtumassa. Uuden puheenjohtajan Ursula von der Leyenin ohjelmajulistuksessa esitetään seuraavan viiden vuoden aikana toteutettavat toimet.

Ilmastopoliitiikan saralla komission ehdotukset ovat mielenkiintoisia. Ne voivat olla yrityksille, elinkeinoelämälle ja tuotannolle joko uhka tai mahdollisuus. Vastuullisesti toimivat globaalit suuryritykset ovat pystyneet luomaan enemmän arvoa omistajilleen kuin yritykset keskimäärin. Jos pystymme tehokkailla, markkinaehtoisilla ilmastotoimilla vähentämään päästöjä Euroopassa kustannustehokkaasti, niin voimme näyttää suuntaa ja esimerkkiä koko maailmalle. Voimme lisäksi viedä kestäviä tuotteita, palveluita, teknologiaa ja ratkaisumalleja koko maailmaan.

Von der Leyen haluaa Euroopasta ilmastoneutraalin maanosa vuoteen 2050 mennessä. Päästökaupan laajentaminen meriliikenteeseen lentoliikenteen jatkoksi onkinärkevin ja edullisin tapa vähentää päästöjä. Myös muiden sektoreiden liittäminen päästökauppaan pitäisi harkita. Päästökaupan ulkopuolisten sektoreiden ja päällekkäisten tavoitteiden, kuten uusiutuvan energian tavoitteen nykyinen toimeenpano on maksanut aivan turhaan liikaa eurooppalaisille yrityksille, kuluttajille ja veronmaksajille.

Euroopassa tulevaisuuden työt syntyvät digitalisaatiosta, korkeasta osaamisesta ja tekoälystä. Komission ohjelmassa etsitään keinoja digitalisaation ja uuden työn luomiseksi. Digiverojen ja uusien veropohjien kanssa on kuitenkin oltava tarkkana. Me haluamme, että suomalainen arvonlisä verotetaan myös jatkossa Suomessa.

Kauppakamarit linjasivat viime vuonna, että Suomen EU-puheenjohtajuuskauden kärkenä tulisi olla kierto- ja tietotalous. Hienoa, että ilmastonmuutos ja digitalisaatio ovat kahdella kokeneella varapuheenjohtajalla, Hollannin Frans Timmermansilla ja Tanskan Margrethe Vestagerilla. Komission painotukset näkyvät myös kauppakamarien toiminnassa, sillä ensi vuonna kauppakamarit viettävät digitalisaation ja vastuullisuuden vuotta.

Juho Romakkaniemi

Keskuskauppakamarin toimitusjohtaja

UUDEN KOMISSION OHJELMA – KUNNIAHIMOISEMPI EUROOPPA

Euroopan komission tuleva puheenjohtaja Ursula von der Leyen on esitellyt nimellä ”Kunnianhimoisempi unioni” poliittiset suuntaviivat vuosiksi 2019-2024.

1. VIHREÄN TALOUDEN EUROOPPA

- **Euroopasta ilmastoneutraali 2050** mennessä, jossa laajempi päästökauppa mukaan lukien meri- ja lentoliikenne sekä mahdolliset päästötullit hiilivuotoja vastaan.
- **Uusi teollisuusstrategia**, joka edistää myös kiertotaloutta.
- **Alue- ja koheesiorahastojen hyödyntäminen**, jotta varmistetaan alueiden ja kansalaisten oikeudenmukainen kohtelu ilmastotoimissa.
- **Kestävän Euroopan investointiohjelma**, joka tarjoaa vuosikymmenen aikana 1 biljoonan euron investoinnit ilmastotoimissa. Vihreän strategian rahoitus, jonka johdosta Euroopan investointipankista osa muutetaan ilmastopankiksi.
- **Kunnianhimoiset päästötavoitteet** kuten EU:n tavoite 50 % päästövähennys vuoteen 2030 mennessä.
- **Luonnon monimuotoisuuden** varmistaminen uudella biodiversiteetti- ja kestävä ravintostrategialla.

2. TALOUS IHMISTEN HYVÄKSI

- **Toimiva sosiaalinen markkinatalous** EU:n tavoitteeksi.
- **PK-yritysten aseman vahvistaminen**, apuna esimerkiksi pk-yritysstrategian uudistus, jonka avulla innovaatiot ja rahoitus pk-yritysten kannalta paremmin toimivammaksi.
- **Talous- ja rahaunionin syventäminen:** euroalueen tiiviimpi yhteistyö, toimiva pankkiunioni, EU-tason talletussuoja ja vahva euro kansainvälisenä valuuttana.
- **Kestävä kehitys osaksi talouspolitiikkaa:** huomioon YK:n kestävä kehityksen tavoitteet.
- **Vahvempi sosiaalinen Eurooppa:** parempi työmarkkinadialogi, kohtuullinen vähimmäispalkka, alustatyöntekijöiden työehdot, eurooppalainen työttömyysvakuutusjärjestelmä ja nuorisotakuu.
- **Tasa-arvoinen Eurooppa:** toimiva syrjinnän vastainen sääntely, parempi palkkauksen avoimuus ja sukupuolikiintiöt yritysten hallintoelimissä.
- **Oikeudenmukainen verotus**, joka vaatii yhtiöverojärjestelmän uudistamisen ml teknologiayritysten verotus sekä yhteinen yhteisöveropohja ja veropetosien torjunta.

3. DIGIAIKAAN VALMIS EUROOPPA

- **Digitaalisen teknologian ja tekoälyn hyödyntäminen** turvallisesti, eettisesti ja kestävästi.
- **Euroopassa yhteiset 5G-standardit** apuna, samoin mahdollinen teknologinen itsenäisyys.
- **Digitaaliset sisämarkkinat:** digitaalisten alustojen, palveluiden ja tuotteiden vastuullisuus ja turvallisuus varmistettava sääntelyn avulla varmistaen.
- **Kyberturvallisuuden varmistaminen** tehokkaan yhteistyön avulla.
- **Yhteinen eurooppalainen koulutusalue 2025** mennessä poistamalla koulutuksen esteitä poistamalla ja oppimisen haasteita jäsenmaiden kesken hyödyntämällä digitaalista koulutusohjelmaa ja Erasmus-ohjelman varojen lisäämistä.

4. ELÄMÄNTAVAN EDISTÄMINEN

- **Euroopan oikeusjärjestelmän ja arvojen puolustaminen:** oikeusvaltioperiaatteen vahvistaminen jäsenmaissa ja sen sitominen osaksi EU:n rahoitusehtoja.
- **Uusi maahanmuutto- ja turvapaikkasopimus,** joka selventää jäsenmaiden vastuita, uudistaa turvapaikkajärjestelmää, varmistaa vapaan liikkuvuuden Schengen-alueella ja vahvemman ulkorajojen valvonta Frontexin avulla.
- **Maahanmuuttoon ja pakolaisuuteen vaikuttaminen** kehityspolitiikan avulla jo kohdemaissa. Väärinkäyttöksiin puuttuminen syyttäjien valtuuksia ja resursseja vahvistamalla.

Tulliliiton kehittäminen tullin toimintaa ja yhteistyötä kehittämällä rajavalvonnassa.

5. VAHVEMPI MAAILMASSA

- **Monenkeskisen yhteistyön edistäminen** kauppapolitiikassa ja muissa kysymyksissä mukaan lukien WTO:n uudistaminen.
- **Vahvan, avoimen ja oikeudenmukaisen kauppapolitiikan jatkaminen.** Uusi EU:n kauppasopimusten täytäntöönpanoa valvova virkamies tulee raportoimaan parlamentille.
- **Strategisen kumppanuuden kehittäminen** Afrikan kanssa sekä Länsi-Balkanin kanssa.
- **Toimivan suhteen luominen Britanin kanssa** kaikissa olosuhteissa.

6. UUTTA VAUHTIA DEMOKRATIALLE

- **Euroopan tulevaisuutta käsittelevän konferenssin käynnistäminen.** Konferenssi tuo yhteen EU:n päättäjät ja kansalaisyhteiskunnan keskustelemaan, millaista Eurooppaa haluamme tulevaisuudessa.
- **EU:n toimielinten yhteistyön kehittäminen:** parlamentille aloiteoikeus patistaa komissiota lainsäädäntötoimiin tarvittaessa. Tavoitteena siirtyä tulevaisuudessa yhteispäätösvaltaan ja luopua yksimielisyysvaatimuksesta ilmasto-, energia-, sosiaali- ja veropolitiikassa.
- Tavoitteena perustaa **riippumaton eettinen** toimielin arvioimaan kaikkien EU:n toimielinten toimintaa ja läpinäkyvyyttä.

KOMISSIION VINKIT SUOMELLE - INVESTOINNIT LIIKKEELLE

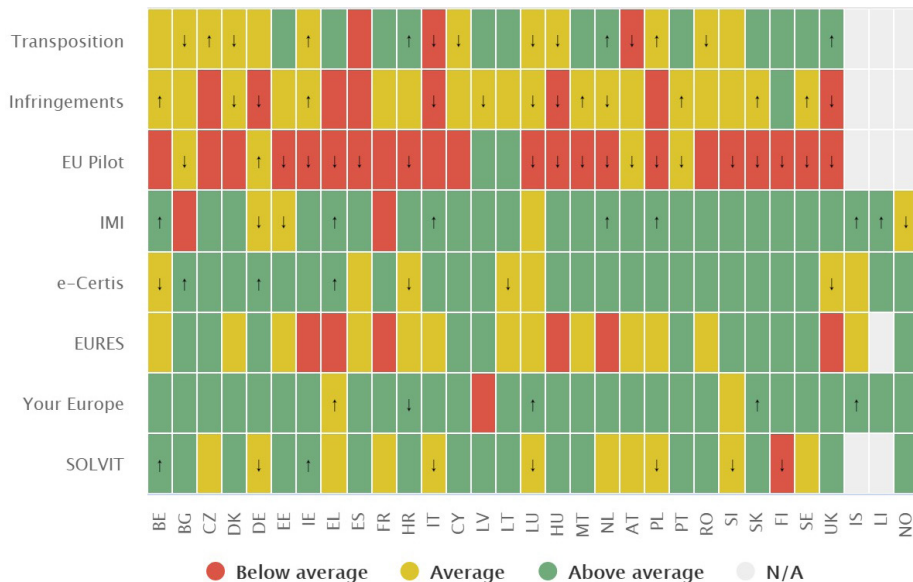
Euroopan komissio julkaisi kesän aikana esityksensä EU-maille annettaviksi talouspoliittisiksi suosituksiksi. Omaa budjettiansa parhaillaan valmistelevan Suomen osalta komissio nosti esille seuraavat huomiot:

- Vaikka vuonna 2018 jatkunut vahva talouskasvu johti Suomen työmarkkinoiden nopeaan elpymiseen, Suomen taloudessa alkaa jo näkyä varhaisia merkkejä tilanteen kiristymisestä.
- Suomen työllisyysaste on edelleen alhaisempi kuin verrokkimaina toimivissa muissa Pohjoismaissa.
- Potentiaalinen kasvu on palautumassa, mutta Suomen väestön ikääntyminen todennäköisesti kuormittaa tulevaa talouskehitystä.
- Toisaalta talouskasvu auttaa uudelleen tasapainottamaan julkista taloutta ja alentamaan julkista velkaa.
- Väestön ikääntyminen ja pitkäikäishoidon kustannukset aiheuttavat jonkinasteisen riskin julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyydelle.
- Terveystieteiden uudistus on edelleen kysymys, joka olisi saatava ratkaistua mahdollisimman pian.
- Sitkeästi jatkuva rakenteellinen työttömyys viittaa siihen, että onnistuminen kaavailussa monimutkaisessa sosiaaliturvajärjestelmän uudistamisessa on myös välttämätöntä.
- Suomella on myös selvästi haasteita saada erityisen vaikeasti työllistyviä työmarkkinoille. Tässä suhteessa voitaisiin vahvistaa räätälöityjä ja kokonaisvaltaisia aktivointi- ja tukipalveluja.
- Suomen suhteellisen heikko kasvupotentiaali osoittaa, että maassa tarvittaisiin lisää investointeja tutkimukseen, innovointiin ja osaamiseen.
- Energiaintensiivisten tuotannonalojen ja liikennesektorin hiilidioksidipäästöjen vähentäminen tulee edellyttämään enemmän yksityisen ja julkisen sektorin investointeja.
- Liikenne- ja liikkumisjärjestelmän pulonkaulojen avaaminen voisi helpottaa työssäkäyntiä ja työmatkaliikennettä sekä palvella vientialojen kuljetustarpeita.
- Kotitalouksien velkaantuneisuusaste on varsin korkea ja suurin osa luotoista on vaihtuvakorkoisia. Kattavan luottotietorekisterin perustaminen antaisi pankeille paremman kuvan kotitalouksien kokonaisvelkaantuneisuudesta ja auttaisi näin pienentämään luottoriskiä.

EU-SISÄMARKKINOIDEN TILA – JÄSENMAILLA PARANNETTAVAA

Euroopan komission vuosittaiset sisämarkkinakatsaukset osoittavat, että EU-jäsenvaltioilla on parannettavaa EU:n lainsäädännön noudattamisessa. Sisämarkkinoiden tulostaulu 26 vuotta täyttävien EU:n sisämarkkinoiden kunniaksi osoittaa, että suurin osa ihmisten, palvelujen, tavaroiden ja pääoman vapaan liikkuvuuden esteistä on poistettu, mutta on vielä aloja, joilla tilanne on pysynyt ennallaan tai jopa huonontunut.

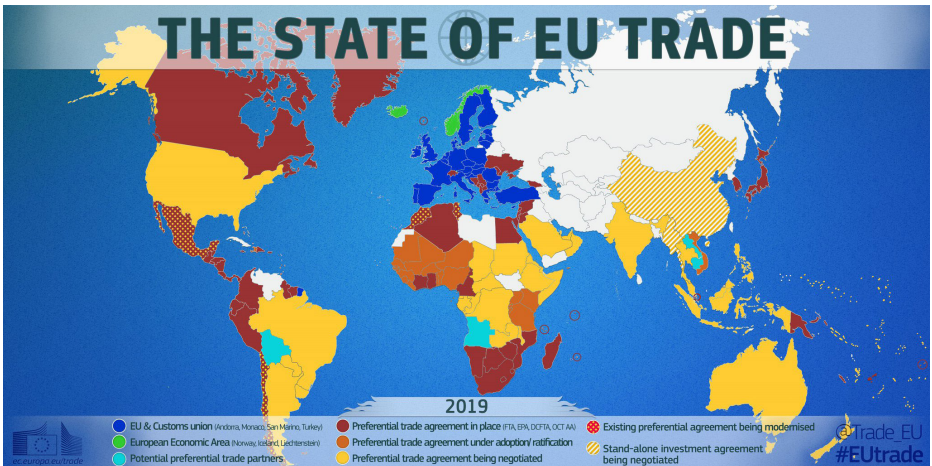
Sisämarkkinoiden tulostaulussa esitetään yksityiskohtainen yhteenveto EU:n sisämarkkinasääntöjen täytäntöönpanon tilanteesta Euroopan talousalueella. Siinä arvioidaan, miten hyvin EU:n ja ETA:n jäsenvaltiot noudattavat näitä sääntöjä, ja yksilöidään puutteet, joiden osalta niiden ja komission olisi tehostettava toimiaan.

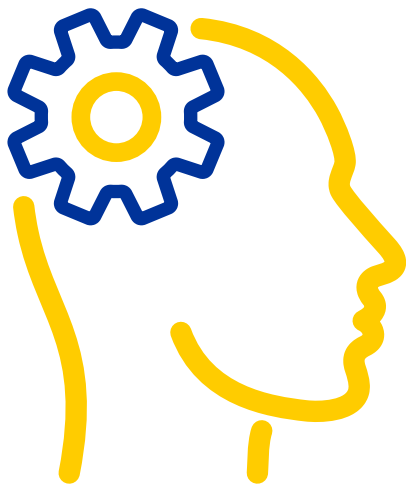
Jäsenvaltioille annettiin vuoden 2017 osalta 152 vihreää, 135 keltaista ja 49 punaista korttia. Kortit osoittavat, millä alueilla ne suoriutuivat joko erinomaisesti (vihreä), keskinkertaisesti (keltainen) tai keskitasoa huonommin (punainen). Parhaiten suoriutuivat Suomi, Tanska ja Slovakia, kun taas eniten punaisia kortteja saivat Tšekki, Irlanti ja Kreikka. Poliitiikan alat, joilla pantiin vireille eniten uusia rikkomusmenettelyjä, olivat liikenne ja liikkuminen, ympäristö, rahoitusvakaus, palvelut ja pääomamarkkinat. Vuoden 2018 tiedot ovat vasta valmistumassa komissiossa. Uuden komission toivotaan jatkavan toimia sisämarkkinoiden toimivuuden varmistamiseksi myös vuosina 2019-2024.

UUSIA MARKKINOITA MAAILMALTA

EU-maiden yrityksille komissio avaa uusia markkinoita ja poistaa kaupan esteitä kauppa- ja investointisopimusneuvotteluiden kanssa. Tuoreimmat esimerkit ovat Kanada, Japani ja Mercosur. Yritysten on syytä seurata millä aikataululla ja millaisia tullihelpotuksia tai muita vienti- ja tuontikauppaa helpottavia muutoksia on tulossa kunkin markkina osalta. Tässä komission tuorein tiekartta EU:n vapaakauppaneuvotteluiden tilanteesta. Tiedot löytyvät kokonaisuudessaan komission sivulta: ec.europa.eu/trade/. Seuraa ja pysy ajantasalla.

SOPIMUKSETON BREXIT – YHÄ LOGISTIIKAN PÄÄNSÄRKYNÄ

Britannian mahdollinen sopimukseton EU-ero uhkaa tammikuun 2020 lopussa. Yritysten tulisi varautua Brexitiin viimeistään nyt. Keskuskaupakamari on koonnut kotisivullensa tietopaketin, johon on koottu vinkkejä Brexit-varautumista varten.

Sopimuksettoman EU-eron tilanteessa Britannia jää tulliliiton ulkopuolelle. Vienti- ja tuontiyrietykset ovat itse vastuussa siitä, että kaikki tavarat tulliselvitetään. Lisäksi EU:n ja Britannian välisellä rajalla sopimuksettoman eron tilanteessa aletaan noudattamaan kolmansiin maihin sovellettavia tullisäännöksiä ja tariffeja. Liikenteen toimijoiden näkökulmasta erityistä huomiota tulee kiinnittää siihen, että tullittomuuden poistuessa logistiikkaan ja tullaukseen tulee varata enemmän aikaa.

Rajalla tehtävät tarkastukset, pidemmät odotusajat ja lisääntynyt paperityö saattavat aiheuttaa huomattavia viivästyksiä erityisesti maantieliikennekuljetuksissa ja satamissa. Siitä huolimatta, että esimerkiksi satamat Ranskassa ja Hollannissa ovat tehneet mittavia varautumistoimenpiteitä, sopimuksettoman eron tilanteessa niidenkin kapasiteetti on rajallinen.

Mikäli sopimuksettomaan eroon päädytään, EU:n ja Britannian välinen tavaraliikenne jatkuisi väliaikaisin järjestelyin. Väliaikainen järjestely ei salli kabotaasia eikä kahdenvälisiä sopimuksia Britannian ja EU-maiden kesken. Kuljettajakorttien ja ajopiirtureiden sekä vaarallisten aineiden kuljetusten osalta Britannian eroaminen ei tuo nykytilaan muutosta niiden perustuessa kansainvälisiin sopimuksiin. Myös lentorahdin ja postin lähettäjien ja kuljettajien EU-turvahyväksyntöjä ei sopimuksettoman eron tilanteessa enää tunnusteta. Britannian toiminnanharjoittajilta vaaditaan samoja turvahyväksyntöjä kuin mitä kolmansilta mailta edellytetään tällä hetkellä.

Sopimuksettoman eron tilanteessa on odotettavissa pidentyneitä odotus- ja varastointiaikoja, uudenlaisia vastuita, velvollisuuksia ja paperitöitä. Liikenteen ja logistiikan toimijoiden on varauduttava niihin viimeistään nyt.

UUSI KOMISSIO

Euroopan komission tuleva puheenjohtaja **Ursula von der Leyen** on esittelyt ehdotuksensa uuden komission jäsenistä ja vastuualueista. Suomen **Jutta Urpilaisen** vastuulle von der Leyen ehdottaa EU:n kansainvälisiä kumppanuussuhteita.

Tulevan komission kokoonpano heijastaa von der Leyenin poliittisissa suuntaviivoissa esitettyjä painopisteitä ja tavoitteita. Uusi komissio keskittyy työssään erityisesti niihin ilmastoon, teknologian ja väestörakenteen muutoksiin, jotka muokkaavat yhteiskuntaamme ja elämäntapaamme. Kolmella johtavalla varapuheenjohtajalla on kaksoisrooli:

- **Vihreä talous ja ilmasto:** Johtava varapuheenjohtaja **Frans Timmermans** (Alankomaat) koordinoi työtä, joka liittyy Euroopan vihreään talouteen ja johtaa ilmastotoimia ilmastopääosaston tuella.
- **Kilpailu ja digitalisaatio:** Johtava varapuheenjohtaja **Margrethe Vestager** (Tanska) koordinoi EU:n digitalisaatioagendaa ja jatkaa kilpailuasioista vastaavana komissaarina.
- **Toimiva talous:** Johtava varapuheenjohtaja **Valdis Dombrovskis** (Latvia) koordinoi työtä, joka liittyy ihmisten hyväksi toimivaan talouteen. Lisäksi hän vastaa rahoituspalveluista tukenaan rahoitusvakauden, rahoituspalvelujen ja pääomamarkkinaunionin pääosasto.

Muut viisi varapuheenjohtajaa ovat:

- Vahvempi EU maailmassa: **Josep Borrell** (Espanja) ehdokas korkeaksi ulkosuhde-edustajaksi;
- Arvot ja avoimuus: **Věra Jourová** (Tšekki);
- Eurooppalaisen elämäntavan suojeleminen: **Margaritis Schinas** (Kreikka);
- Toimielinten väliset suhteet ja tulevaisuuden ennakointi: **Maroš Šefčovič** (Slovakia);
- Euroopan tulevaisuuskonferenssi 2020, Demokratia ja väestökehitys: **Dubravka Šuica** (Kroatia);

MUUT KOMISSAARIT VASTUUALUEITTAIN:

- Budjetti ja hallinto: **Johannes Hahn** (Itävalta)
- Oikeusasiat: **Didier Reynders** (Belgia)
- Innovointi- ja nuorisoasiat: **Mariya Gabriel** (Bulgaria)
- Terveysasiat: **Stella Kyriakides** (Kypros)
- Energiakysymykset: **Kadri Simson** (Viro)
- Kansainväliset kumppanuudet: **Jutta Urpilainen** (Suomi)
- Sisämarkkinat, puolustusteollisuus ja avaruusasiat: **Thierry Breton** (Ranska)
- Naapuruus ja laajentuminen: **Oliver Varhelyi** (Unkari)
- Kauppapolitiikka: **Phil Hogan** (Irlanti)
- Talouspolitiikka: **Paolo Gentiloni** (Italia)
- Ympäristö ja valtameret: **Virginijus Sinkevičius** (Liettua)
- Työllisyys: **Nicolas Schmit** (Luxemburg)
- Tasa-arvoasiat: **Helena Dalli** (Malta)
- Maatalous: **Janusz Wojciechowski** (Puola)
- Koheesio- ja uudistuminen: **Elisa Ferreira** (Portugali)
- Liikenneasiat: **Adina Vlean** (Romania)
- Kriisienhallinta: **Janez Lenarčič** (Slovenia)
- Sisäasiat: **Ylva Johansson** (Ruotsi)

Uusi komissio aloittaa työnsä 1.12.2019

YHTEENVETO

UUSI KOMISSIO JA SEN OHJELMA VIEVÄT HUOMION SYKSYLLÄ BRYSSELISSÄ JA EU-JÄSENMAISSA. PARLAMENTIN KUULEMISET TAPAHTUVAT LOKAKUUSSA. JOS KAIKKI MENEÉ HYVIN, PUHEENJOHTAJA JUNCKERIN KOMISSIO LOPETTAÄ 31.10.2019 JA PUHEENJOHTAJA URSULA VON DER LEYENIN KOMISSIO ALOITTAÄ 1.11.2019.

”LÄHEMÄKSI KANSALAISIA, ARVOJA KOROSTAEN” ON UUDEN KOMISSIÖN KESKEINEN VIESTI. KESTÄVÄÄ KASVUA RAKENNETAAN ILMASTONMUUTOS SELÄTTÄMÄLLÄ. KESKEINEN TAVOITE ON MYÖS SISÄMARKKINOIDEN TEHOSTAMINEN JA TULOKSELLISEN KAUPPAPOLITIIKAN JÄTKÄMINEN KÄYMÄLLÄ UUSIA KAUPPANEUVOTTELUITA KOLMANSIEN MAIDEN KANSÄÄ.

UUDEN KOMISSIÖN ONNISTUMINEN RIIPPUU SIITÄ, KUINKA YHTENÄISESTI EU-MAAT PYSTYVÄT JÄTKÄMÄÄN SISÄISIÄ JA ULKOISIÄ KEHITYSTOIMIAAN, JA KUINKA JÄSENMAAT PYSTYVÄT VARMISTAMAAN SUOTUISAN TALOUSKASVUN SEKÄ VAHVISTAMAAN EU:N PAINOARVOA KANSAINVÄLISESTI.

Kauppakamarin EU-katsaus – koonnut

Timo Vuori

johtaja, kv- ja EU-asiat, Keskuskauppakamari

puh. 050 553 5319, email: timo.vuori@chamber.fi

@TimoVuori

VIISI VINKKIÄ EUROOPALLE - KAUPPAKAMARIEN EU-TEESIT

1. AIDOT SISÄMARKKINAT LUOVAT KASVUA JA TYÖTÄ
2. KASVUA HAETTAVA UUSILTAKIN MARKKINOILTA
3. OIKEAT EVÄÄT KESTÄVÄÄN KASVUUN
4. TULEVAISUUTEEN TÄHTÄÄVIÄ PANOSTUKSIA
5. YHTENÄINEN EU PÄRJÄÄ GLOBALISAATIOSSA

KESKUS- KAUPPAKAMARI

World Trade Center Helsinki,
Aleksanterinkatu 17, 00100 Helsinki
puh. 09 4242 6200
keskuskauppakamari@chamber.fi
 @K3FIN

kauppakamari.fi